

חלב ופירות בבתי-ספר באיחוד האירופי

30 ינואר 2014

הפעלת תכנית ההזנה לאספקת חלב מסובסד ל- 20.3 מיליון תלמידי בתי הספר ברחבי האיחוד האירופי, תיעשה פשוטה יותר, כדי להביא לקיצוץ בעלויות המינהליות. התכנית תשולב בתכנית דומה של האיחוד האירופי לאספקת פירות.

כתוצאה מהשילוב בין שתי התכניות יגיעו העלויות לסך 230 מיליון אירו שיחולקו בין החלב (80 מיליון אירו) לפירות (150 מיליון אירו). מדובר בעלייה של 17%, לעומת 197 מיליון אירו התקציב הנוכחי (חלב 75 מיליון ופירות 122 מיליון), כלומר, עלייה של 7% בהוצאות על חלב ועלייה גדולה הרבה יותר, של 23%, בסבסוד הפירות.

התמיכה לחלוקת החלב מבוססת, נכון לעכשיו, על תשלומים בגובה של 18.5 אירו לכל 100 ק"ג חלב, או שווה ערך חלב. לדברי נציבות האיחוד המהלך יחזק את השפעת שתי התכניות גם יחד.

האם להסתפק בחלב רגיל?

עם זאת, אף שאיגוד המחלבות האירופי (EDA) מקדם בברכה את הדגש שהושם על צריכת החלב, הוא גם מביע את הסתייגותו. "ה EDA רואה בחיוב את הפישוט המינהלי, אך לא על חשבון יעילות התכנית", נאמר בהצהרה. האיגוד מזהיר כי התכנית כוללת רק חלב רגיל, ואין בה מוצרי חלב אחרים כגון גבינה ויוגורט.

התכנית החדשה שכותרתה "אכלו היטב, הרגישו טוב" (Eat well, feel good) - תפעל בתוך מסגרת משולבת, כספית ומשפטית, שתשפר ותייעל את הצרכים המנהליים של שתי התכניות. מטרת השילוב היא ליעל את התכנית ולהקל על נטל הניהול של הרשויות הלאומיות, בתי הספר והספקים. הבחירה אם להשתתף בתכנית תהיה כפופה לרצון המדינות החברות, ואפשרות הבחירה שלהן, אילו מוצרים לספק, תהיה גמישה. ההצעה תוגש גם לפרלמנט האירופי וגם למועצה.

מגמות הצריכה

בהצהרתו מסר הממונה על הוועדה לחקלאות ופיתוח הכפר דצ'יאן צ'יולוס (Dacian Ciolos): "בעזרת השינויים שהוצעו, אנו שואפים, על בסיס התכנית הקיימת, להפוך על פיה את מגמת הירידה בצריכה ולהגביר את המודעות בקרב התלמידים ליתרונות הפוטנציאליים של מוצרים אלה.

"מדובר בצעד חשוב לשינויים ארוכי טווח בהרגלי האכילה של ילדים, ולשיפור המודעות לגבי אתגרים החשובים העומדים בפני החברה. אני מקווה שתהיה זו הזדמנות מצוינת לחזק את הקשר - בין הקהילה החקלאית לתלמידים, להורים ולמורים - במיוחד באזורים עירוניים". תכנית חלוקת החלב בבתי ספר החלה בשנת 1977, ותכנית חלוקת הפרי בשנת 2009. מתכנית חלוקת החלב נהנים 20.3 מיליון ילדים. 8.5 מיליון ילדים נהנים מתכנית חלוקת הפרי. מספר הילדים שזכו ליהנות מהתכניות גדל ב-18% בתקופה שבין השנים 2010/11 לשנים 2011/12.

צריכת חלב ופירות וירקות טריים, בקרב ילדים, נמצאת במגמת ירידה ברחבי האיחוד האירופי ונטייתם לצרוך מוצרי מזון מעובדים מעוררת דאגה בהקשר הבריאותי. בשנת 2010 העריך ארגון הבריאות העולמי כי באיחוד האירופי אחד מבין כל שלושה ילדים, בגילי שש עד תשע, סובל ממשקל עודף או מהשמנת יתר, זאת לעומת שנת 2008 שבה ההערכות היו כי מדובר באחד מבין כל ארבעה ילדים.

פשרה היסטורית לייצוב ענף החלב הושגה בארצות הברית

ינואר 2014

ארצות הברית צועדת לקראת שיטה חדשנית ופורצת דרך לתמיכה ביצרני החלב, בעזרת ביטוח שמבטיח את המרווח שבין מחירי החלב ובין עלויות המספוא, מבלי ליצור מערכת בקרת היצע (מכסות ייצור) שמטרתה למנוע ייצור עודף.

הפשרה המוצעת, הצפויה לקבל את אישורו של בית הנבחרים ובהמשך את אישור הסנאט, חילצה את הדיונים ממבוי סתום שנמשך חודשים ארוכים, כפי שמוסר מדור ארצות הברית של דו"ח DairyMarkets.

הקיפאון בדיונים עיכב גם את אישורה של הצעת חוק בת חמש שנים שכוללת תמיכה בסוכר, בדגנים, בכותנה ובבוטנים. התמיכות בסחורות אלו הן: מימון מלאים, ביטוחי יבול ורכישות מזון כסיוע לנזקקים.

הצעת החוק עמדה לבטל את תכנית ההתערבות הקיימת לגבי מחירי החלב, השלמות מחיר וסובסידיות ליצוא, ולהנחות את משרד החקלאות האמריקני (USDA) להציע לחקלאים ביטוח לשמירה על מרווח מינימלי, החל מחודש ספטמבר 2014.

הביטוח ייכנס לפעולה במקרים שבהם המרווח שבין המחיר הממוצע לחלב ובין העלות הממוצעת של מספוא - שאת מחירו מחשב משרד החקלאות בהתאם למחירי כוספת הסויה, התירס ושחת אספסת - יהיה נמוך מ-4 דולר ל-100 פאונד (כ-45 ק"ג) חלב.

הגנה על משקים קטנים

הכיסוי הביטוחי למרווח בגובה של 4 דולר ל-100 פאונד יהיה ללא תשלום עבור כמות של עד 4 מיליון פאונד לרפת. הרפתנים יוכלו להרחיב את ביטוח 4 מיליון הפאונד הראשונים של הרפת, למרווח של עד 8 דולר ל-100 פאונד בעלות של 0.48 דולר ל-100 פאונד, ולבטח כמות של 4 מיליון פאונד נוספים בעלות של 1.36 דולר ל-100 פאונד.

תעריפי הפרמיות הותאמו לשם יצירת העדפה לרפתות עם פחות מ-200 פרות, מבלי לקנוס רפתות גדולות שמייצרות את מרבית תנובת החלב בארצות הברית.

משרד החקלאות האמריקני יביא בחשבון את נתוני הייצור של כל רפת, בהתאם לתנובת החלב בשנים הקלנדריות 2011, 2012 או 2013, וישתמש בגבוהה שבהן כבסיס לקביעת הכמות שתבוטח. כך יתאפשר, בשנים שלאחר מכן, גידול בנתוני הייצור של כל רפת, ביחס למוצע צמיחת הייצור בארה"ב.

"בדרך זו, היצרנים, שהצמיחה אצלם תהיה גבוהה מהצמיחה של ארה"ב, לא יוכלו להגן על הייצור העודף שלהם", אומר מרק סטפנסון (Mark Stephenson), העומד בראש המחלקה לניתוח מדיניות החלב באוניברסיטת ויסקונסין - מדיסון. "מעבר לכך, אין צעדי עונשין משמעותיים, מלבד זאת שמחיר השוק, שבו יימכרו כמויות החלב העודפות, צפוי להיות נמוך יותר".

גיבוי מארגוני הסחר

שני ארגוני סחר גדולים של חלב תומכים בפשרה.

ג'ים מאלהרן (Jim Mulhern), נשיא ומנכ"ל הפדרציה הארצית של יצרני החלב (NMPF), שתמך בביטוח המרווח, בשילוב עם מגבלות על אספקה, אמר שהפשרה "תעזור להתמודד עם תנודתיות במחירי החלב של המגדלים, כמו גם בעלויות המספוא, ותספק דרכי פעולה נאותות שיסייעו לטפל בנושאים של היצע וביקוש". לדבריו, "באמצעות הגבלת כמות הייצור העודף העתידי, שאותו ניתן לבטח, נוצר תמריץ שלילי לייצור חלב עודף. חשוב לציין, שהתכנית אינה מפלה לרעה משקים לפי גודל או נותנת עדיפות למשקים באזורים שונים". מאלהרן ציין, כי הצעת החוק מבססת מערך שמאפשר למשרד החקלאות לקנות מוצרי חלב ארוזים בתקופות שבהן המרווחים נמוכים. "זה יחזק את הביקוש ויסייע לחקלאים בתקופה שהם זקוקים לה ביותר".

ג'רי סלומינסקי (Jerry Slominski), משנה בכיר לנשיא ארגון המחלבות ומעבדי החלב IDFA, שהתנגד נמרצות למה שהוא כינה: "מאפייני 'ניהול האספקה' של התכנית שהוצעה על ידי ארגון יצרני החלב NMPF", אמר שהצעת הפשרה הינה רפורמה היסטורית. הדחייה המוחלטת של יכולת הממשלה, להגביל את אספקת החלב, הייתה לדבריו "צעד חשוב לקראת הובלת תעשיית החלב שלנו הרחק מהמדיניות החקלאית הכושלת של העבר אל עבר מדיניות העתיד שתאפשר לתעשייה כולה לצמוח ולקנות אחיזה בשווקים חדשים. דו"ח הוועידה מבשר טובות לצרכני מוצרי החלב שלא יאלצו עוד לשלם מחירים גבוהים שלא לצורך, וגם לחקלאים שיקבלו רשת ביטחון אפקטיבית ויעילה שתהיה להם לעזר בעתות מצוקה, מבלי שהממשלה תקבע בעבורם כמה הם יכולים לייצר".

הקונצנזוס סביב ההצעות החדשות מצביע על רוח פשרנית שהיא תופעה נדירה בימים אלה בגבעת הקפיטול. בשנת 2013 נשמעו קולות שהזהירו כי הצרכנים יאלצו להתמודד עם מחירי חלב מרקיעי שחקים, אם לא ניתן יהיה להגיע להסכם.

מחירי סחורות גבוהים בעולם החלב הובילו את מחלבת סינליי (Synlait Milk) מניו זילנד, להעלות את תחזית מחירי החלב שלה לשנת הכספים 2014 - מתחזית של 8NZD ל kgMS (ק"ג מוצקי חלב), לתחזית של 8.30-8.40 דולר ל kgMS. כן העלתה החברה את שיעור המקדמות שלה לעונה - מ-5 ל-6.40, החל מחודש ינואר, לתשלום בפברואר.

מחלבת פונטרה (Fonterra) הניו-זילנדית הודיעה שהיא משאירה את המחיר בשער הרפת, ללא שינוי, על רמה של 8.30NZD ל kgMS. המנכ"ל תיאו ספירינגס (Theo Spierings) ציין כי "המחירים הגבוהים של אבקת החלב נובעים מרמות עולות של ביקושים".

דברים דומים נשמעו גם מפי מנכ"ל מחלבת סינליי ג'ון פנו (John Penno) שהשמיע גם קריאת אזהרה. בהצהרה, שפרסם ב-28 בינואר, הזהיר מפני "אי יציבות ניכרת" בשוק הסיני הנובעת משינויים ברגולציה. שינויים אלה עלולים למנוע מסינליי להשיג את היעד של צפי המכירות שלה, 10,000 טון תמ"ל (תרכובת מזון לתינוקות/פורמולה) ומוצרי תזונה, בשנת הכספים הנוכחית.

פיקוח נוקשה על היבוא נאכף בשנה החולפת עקב חששות גוברים והולכים לגבי משלוחים של תמ"ל. עם זאת, מוסיף פנו ואומר: "אנו סמוכים ובטוחים עדיין כי השינויים הללו יתנו תוקף לאסטרטגיה העסקית שלנו לאורך זמן וישמשו בסיס איתן ליכולתנו לעמוד ביעדים ארוכי הטווח שאותם הצבנו לעצמנו, בעקבות גידול בייצור הצפוי אצל הלקוחות האסטרטגיים שלנו. בינתיים, נמשך הפיתוח העסקי בשווקי מפתח מחוץ לסין. אנו צופים כי במחצית השנייה של שנת הכספים נתחיל לייצר אבקות חלב, כמרכיבים של תמ"ל, עבור שתי חברות רב לאומיות מהדרגה הראשונה".

ייצור לקטופרין

באחור קל יחל בתחילת מרס, במפעל חדש של סינליי, ייצור מסחרי של לקטופרין, ותפוקתו צפויה לעלות על התחזיות המוקדמות של 2 טון בשנה. לדברי החברה, בהנחה שתנאי השוק לא ישתנו, יהיה הרווח הנקי שלה ב-2014, לאחר מס, "הרבה מעל" לתחזית התשקיף של 19.8 מיליון NZD, והוא צפוי להיות 30-35 מיליון NZD. עדכון נוסף לגבי התחזית הפיננסית לסוף השנה של סינליי צפוי להתפרסם עם פרסום תוצאות הביניים שלה - ב-27 במרס 2014.

מגמות מעורבות של מחירי החלב בניו-זילנד

ינואר 2014

בדוחות הכספיים של סוף השנה הקודמת רשמה סינליי רווח נקי, לאחר מס, של 11.5 מיליון NZD, לשנה שהסתיימה ב-31 ביולי 2013. זהו גידול של 7.1 מיליון NZD, לעומת השנה הקודמת. החברה, בבעלות סינית חלקית, הגיעה לזינוק של 11.5% בהכנסות - 420 מיליון NZD - שברובו נובע מנפח מכירות גבוה יותר.

מחלבות סינליי מעבדות יותר מ-500 מיליון ליטר חלב בשנה. המחלבות מסוגלות לעבד 3.2 מיליון ליטר חלב גולמי ביום שממנו ניתן להפיק עד 340 טון אבקת חלב. לחברה שלוש מכונות לייבוש חלב לאבקה, והמתקן שלה לייצור תמ"ל הוא הגדול ביותר בחצי הכדור הדרומי, עם יכולת עיבוד של 6-7 טון בשעה.

חוזי סינליי לאספקת חלב נחתמים בדרך כלל על בסיס ממוצע נע של שלוש שנים, ומיקומם של כל ספקיה כמעט הוא ברדיוס של 80 ק"מ ממתקני העיבוד שלה.

סינליי הגדילה ב-300% את נפח החלב מאז החלה לייצר בשנת 2008. גודל הרפתות הממוצע, המספקות את החלב, עומד על 700 ראש.

